

Taasiseseisvumispäev Mustlas

Kaitseliidu Sakala Maleva Karksi malevkond korraldas 20. augustil Eesti riikliku iseseisvuse taastamise 22. aastapäeva tähistamiseks piduliku sündmuse Tarvastu valla keskkuses, Mustlas. Kella poole kümne paiku hommikul hakkasid naiskodukaitsjad suppi valmistama ja kaitseliitlased varjualust püstitama, mille alla said koha relvade näitus ja Naiskodukaitse, Kodutütarde ja Noorte Kotkaste tegevust tutvustavad väljapanekud ja propageerijad. Kell 11 koguneti Mustla turuväljakule ja seal liiguti kolonnis Vabadussõja mälestusmärgi juurde, mille taastamise üheks eestvedajaks ja teostajaks oli nüüdseks juba Toonela teedel rändav KL Sakala Maleva auliige Valev Kaska. Mälestusmärgi juures kõnelesid ja panid pärjad Viljandi maavanem Lembit Kruuse, Tarvastu vallavanem Alar Karu ja Karksi malevkonna pealik, lipnik Ervin Tamberg. Peale tseremoonia lõppu liiguti rivikorras lippude lehvides Tarvastu vallamaja esisele väljakule, kus Mustla rahvatantsijad esitasid ilusa kava Eesti rahvatantsudest. Peale seda tutvus kohale tulnud rahvahulk relvade väljapanekuga, kus seletusi andsid kaitseliitlased eesotsas maleva relvuri, veebel Imre Kold'iga. Samas tutvustasid end ja jagasid õhupalle ning trükiseid naiskodukaitsjad, kodutütred ja noored kotkad. Naiskodukaitse juures tehti ka nägusaid näomaalinguid ja hiljem liikusid rahva hulgas ringi kenade nägudega „miisud“.

Lisaks kaitseliitlastele tutvustasid oma tehnikat ja tegevust ka päästeameti kohaliku komando inimesed ning politsei.

Soovijatele, eriti poistele, pakuti ka võimalust värvikuuli relvadest oma kätt ja silma proovida märki laskmises. Kahjuks jäi soovijaid väikese „näidslahingu“ korraldamiseks väheseks. Ehk oli ka eelteavitust pisut puudulik või vähene, aga nooremad poisid oleks pidanud kohal olema koos oma vanemaga, kes oleks andnud nõusoleku värvikuulidega „lahingus“ osalemiseks. Kõigile kohalolevatele jagati maitsvat suppi ja vaatamata tibatama hakanud seenevihmale jätkus rahval huvi üsna mitmeks tunniks. Kella 14 paiku hakati otsi kokku tõmbama ja kell 15 oli seekordne ettevõtmine jõudnud lõpule.

Miks see ettevõtmine korraldati? Loomulikult eespool nimetatud riikliku iseseisvuse taastamise aastapäeva tähistamiseks, kuid miks seda tehti seekord Mustlas? Pea poolteist aastat tagasi korraldas Kaitseliidu Lõuna-Eesti malevate ajalehe Oma Maa toimetuse Viljandi- ja Maailmasõja aegade hoopis teine. Eesti on NATO ja Euroopa Liidu liikmesriik ja seetõttu me ei ole enam ükski. Kuid vajaduse korral tulla aga appi sellele, kes end ise kaitsta tahab ja seda ka suudab. Selleks ongi vaja õhutada ja kasvatada kaitsetahet ja teha rahvale selgitustööd. Seda mõistnuna on Kaitseliidu Sakala Malev ja selle allüksused korraldanud maakonnas sobilikel aegadel

vastanud. Ühest küljest on see mõistetav, sest 50 aastat okupatsioon, mil Kaitseliit oli keelustatud ja suure osa sellest ajast oli kaitseliitlaseks olemine lausa eluohtlik, sest viimasele okupandile oldi ju esimene vaenlane ja ainuüksi Kaitseliitu või Naiskodukaitsesse kuulumine võis kaasa tuua vähemalt 10 aastase vangistuse, millele tavaliselt automaatselt liideti 5 aastat asumist „suure kodumaa“ kaugemates paikades, ehk siis Siberis või Kaug-Idas. Teisalt aga on enam kui 20 aasta jooksul, mil Kaitseliit Eestis on taastatud, piisavalt olnud saada teavet selle organisatsiooni kohta. Probleem on vast suhtumises ja ehk ka hirmudes, et mis siis saab, kui suur karu idast jälle käpa meile peale paneb? Aga Kaitseliit selleks ongi, et seda käpa peale panekut enam kunagi ei tuleks. Räägivad ju meie endi Vabadussõja kogemused, soomlaste Talvesõja kogemused ja 1944. aasta võitlused Sinimägedes ja Emajõe joonel, et me oleme vaatamata oma väikesele rahva-arvule ja piiratud ressurssidele võimelised ka suurema ja tugevama vastasega edukalt hakkama saama. Lisaks sellele on olukord kaasaegajal võrreldes Vabadussõja ja II Maailmasõja aegade hoopis teine. Eesti on NATO ja Euroopa Liidu liikmesriik ja seetõttu me ei ole enam ükski. Kuid vajaduse korral tulla aga appi sellele, kes end ise kaitsta tahab ja seda ka suudab. Selleks ongi vaja õhutada ja kasvatada kaitsetahet ja teha rahvale selgitustööd. Seda mõistnuna on Kaitseliidu Sakala Malev ja selle allüksused korraldanud maakonnas sobilikel aegadel

mitmesuguseid ettevõtmisi nii Kaitseliidu kui üldse riigi kaitsevõime selgitamiseks ja selle teema rahvale lähemale toomiseks. Erandiks pole ka Karksi malevkond, kelle vastutusalasse jääb ka Tarvastu vald.

Taoline Kaitseliidu propageerimine teistes maakonnas keskustes on tänuväärne ettevõtmine ja selle korraldamine riikliku tähtpäevaga seoses igati tark tegu. Selline vahetu suhtlemine rahvaga annab kindlasti palju enam teavet ja loodetavasti tekitab ka suuremat huvi Kaitseliidu ja riigikaitse vastu üldse, kui mõni loeng või põgus kohtumine kusagil saalis. Kindlasti saab selliseid ettevõtmisi korraldada veel huvitavamalt ja rahvast kaasa tõmmates ning selle nimel malevkonna juhatus ja aktiivsemad liikmed ka tegutseda. Mida rohkem meid on, seda kergem on tegutseda ja seda kindlamini ja ohutumalt me võime endid tunda. Kaitseliidus jätkub tegevust kõigile ja sugugi mitte ühekülgset vaid külaliski mitmekesisust, huvitavat ja arendavat tegevust, mida ka igapäevases elus saab rakendada.

Jääb vaid kõiki kaasa kutsuda. Tulge Kaitseliitu! Koos oleme tugevad ja julgemad. Nagu sageli on korranud meie kunagine välisminister ja suursaadik ÜRO juures, praegune Konstantin Pätsi ja Kindral Johan Laidoneri Seltsi esimees härra Trivimi Velliste – ühte vitsaraagu on kerge murda, kuid luuda korraga katki murda ei jõua ka tugevaim mees! Olgem siis need luud!

Rein Kikas

Kui punane kukk laulab katusel, siis on kõik lõppenud...

Naiskodukaits Sakala Ringkonna jaoks aga alles kõik algas! Õnneks meie katusel kukk ei laulnud. Et ka tulevikus sellist olukorda vältida, planeerisime augustikuu lõppu igapäeva turvalisuse õppuse. Osa võtma olid oodatud kõik huvilised. 25. augusti hommikul andis väike grupp naiskodukaitsjaid Kaitsealiidu Sakala Maleva staabi territooriumil peagi algavale üritusele viimast lihvi. Kell 11 saigi esmakordselt korraldatav heategevuslik kogupäev igapäeva turvalisuse õppusena ametliku alguse. Kuigi ettevõtmist reklaamiti suhteliselt vähe, osales sellel üle 150 inimese. Sellist kogust näitas registreerimisleht ja erinevates õpitubades liikus tõe poolest ringi uskumatult palju huvilisi. Nii rohkelt osavõttu ei osanud keegi meist ennustada.

Elukvaliteedi üks olulisemaid tunnuseid on ohutus ja turvalisus. Seega sõltub kvaliteetne elu nii keskkonna, meie endi käitumise, kui ka meie kasutuses olevate esemete ja seadmete ohutusest. Määravad on meie teadmised ohtudest, oskused nendega toime tulla ja õigete kaitsevahendite piisav olemasolu. Sellest tulenevalt olid perepäeva selgrooks õpetlikud ja huvitavad töötoad. Iga inimene peaks õppima nägema ja tundma oma elukeskkonda ja seal võimalikult peituvaid ohtusid ning olema valmis vajadusel aktiivselt ja julgelt puudustele tähelepanu juhtima. Ainult nii on võimalik tagada oma pere liikmete ja kaaselanike ohutus ja turvalisus. Sõna „õnnetus“ väljendab üldjuhul inimese suutmatust olukorda kontrollida. Õnnetus tuleks nagu väiksel selgest taevast ja inimene olekski just nagu saatuse vingerpuuside meelevaldas. Tegelikult see muidugi nii ei ole. Vaid mõni üksik õnnetus on selline, mida tõesti ei ole võimalik ette näha ja siis on tegu ka mitme ettenägematu asjaolu koosmõjuga. Perepäeval osalejad said valida kokku seitsme erineva loengu või õpitua vahel. Vali-

kut oli igale maitsele. Politsei oli tulnud rääkima internetis valitsevatest ohtudest ja varguste ennetustest. Päästetöökasid rääkis tulekahjude tekkepõhjusest, ennetamisest ning käitumisest tulekahjude korral. Praktilise katsena sai iga soovija tulekustutusvahendeid kasutama õppida. Lisaks näidati elupäästvat esmaabi ning räägiti ravimivarudest koduapteegis. Lisategevuseks sai tutvuda nii Kaitsealiidu kui ka Päästetöökasite tehnikaga, avatud oli relvanäitus, võimalus oli värvikuulidega märki lasta ja õppida enesekaitse-

võtteid. Ka lastele oli mõeldud. Nemed võisid kasvõi kogu aja veeta batuudil hüppeldes, vahel palana said nad lasta endale erinevaid näomaalinguid joonistada. Koos lastega hullas batuudil ka Politsei maskott Lövi Leo. Päeva nael oli vaieldamatult politsei- ja piirivalveametite koera etteaste, kus tutvustati koera kuulekust ning varga püüdmist. See etteaste meelitas praktiliselt kõik päeva külalised õue. Ilm oli päikseline ja viie tunni jooksul jagus aktiivset tegevust kõigile. Kuna oli kaunis pühapäev, siis ei saanud laualt puududa

ka hõrgud pannkoogid moosiga, neid küpsetasid vapralt naiskodukaitsjad pooletuhande ringis.

Tagasiside sellele ettevõttele oli positiivne, kiideti NKK vabatahtlikku algatust. Linnakodanik Ülle kirjutas ürituse kohta järgmiselt: „Naiskodukaitsjate korraldatud perepäev oli igati tore. Hea oli värskendada oma teadmisi ja kinnistada olemasolevaid igapäeva turvalisuse teemadel. Kuna olen eelnevalt tuleohutuse koolituse läbinud ja mingid elementaarsed teadmised on ka interneti kasutamisest ning oma kodu valvest, siis kaks kõige vajalikumat teemat, mille kohta uusi teadmisi sain, olid esmaabivahendite kasutamine ja enesekaitse. Üritusel oli väga suur rõhk pööratud väikestele lastele ja kõrvaltvaatajana tundus, et lastel oli palju tegevust ning igav neil ei olnud. Aitäh maitsevate pannkoogide eest. Aitäh ka pannkoogide küpsetajatele, kes usinalt tööd tegid ja külalistele üsna märkamatuks jäid. Aitäh korraldajatele suurepärase pühapäevase päeva eest.“

Linnakodanik Sirlil osales perepäeval oma kahe pojaga. Tema väitel oli ettevõtmine väga hästi organiseeritud ja läbi mõeldud. Tegevust jagus nii väikestele, kui ka suurtele huvilistele. Meeldisid loengud ja enesekaitsevõtete õpetus, kus sai uusi teadmisi ja oskusi. Lastele pakkusid huvi relva- ja tehnikanäitus ning täpsuslaskmine värvikuulidega. „Täna naiskodukaitsjaid ilusa ja tege- rohke päeva eest.“

Seega võib tõdeda, et kokkuvõttes oli tegus, huvitav ja hariv päev! Loodetavasti saab sellestki meeldiv traditsioon, mis teenib nii harivat, meelelahutuslikku kui heategevuslikku eesmärki. Suur tänu kõikidele korraldajatele ning loomulikult Päästetöökasile, Politsei ja Piirivalveametile, Suure-Jaani vallavalitsusele, Maanteeametile ja teistele toredatele ja tublidele toetajatele ning abilistele.

“Koloneli laskmine 2013”

31. augustil 2013. a. toimus Valgamaal, Unikülas, endise nõukogude raketibaasi territooriumil kombineeritud lastekõrvalvepäev „Koloneli laskmine 2013“, millest oma võistkonnadega võtsid osa Kaitsealiidu Valgamaa Maleva allüksused, Kaitseväge Ühendatud Õppeasutused, Kuperjanovi jalaväepataljon, Läti Zemessardze 27. pataljon, Kaitsealiidu Sakala Malev, Kaitsealiidu Tartu Malev, Valga politseijaoskond ja Kaitsealiidu Võrumaa Malev kokku 41 võistlejaga. Võistlusrada koosnes erinevatest harjutustest, kus oma osavust tuli näidata käsigranaadi heitmises, püstolkuulipildujast ja püstolist laskmises. Võistkondlikus arvestuses võttis kindla esikoha Kuperjanovi jalaväepataljon, KL Võrumaa maleva ja KL Tartu maleva ees. Sakala malev platseerus 10 võistkonna seas 5. kohale edestades nii KVÜÖA kui Läti Zemessardze võistkondi. Sakala maleva võistkonda kuulusid võistlejatena vanem-

seersant Olev Kookla, nooremveebel Lauri Nälk, veebel, Marko Melnits ja lipnik Henri Paavo ning võitkonna esindajana nooremseersant Martin Link. Individuaalarvestuses oli meie võistkonnast parim vanemseersant Olev Kookla, kes sai 7. koha, esimese poole sisse jõudis ka nooremveebel Lauri Nälk, kes sai 11. koha ning viimasesse kümnesse ei jäänud meie meestest keegi. Individuaalselt oli parim Even Hurt Kuperjanovi pataljonist, kellele järgnesid Veiko Park samast pataljonist ja Jaak-Joseph Rumvolt Võrumaa malevast. Esimese kuue hulka jõudsid ka Jaanus Kala Võrumaa malevast, Ants Kronberg Valga maleva staabist ja Tiit Kadak Tartu malevast kusjuures 5. ja 6. koha vahe oli vaid 28 sajandik sekundit.

Martin Link
instruktor-koolitaja

Fotod: Valgamaa maleva staabiülem mjr Indrek Sild

Kodutütred matkasid Manilaiul

Sakala ringkonna kodutütred Pöial-Liisi rühmal on sõprusrühm Alutaguselt, kellega igal aastal käime koos rühmalaagris. Sellel aastal oli laagri korraldamise kord teatepulgana jõudnud taas minuni. Mõtted hakkasid varakult peas kerima, kus laagrit korraldada? Mida uut lastele pakkuda? Milliseid uusi teadmisi ja kogemusi lapsed sellest saaksid? Otsustasin, et viin lapsed uude kultuuriruumi, milleks on Kihnu kultuur ja selle asukohaks Manija saar. Augustikuu viimasel nädalavahetusel saigi see teoks, kui kolmel laagripäeval matkasime mööda Manilaidu, ning meri ulatus laiuti silmapiirini. Küllastasime kahte talu, kus räägiti meile Manija elust, sellest kuidas elati saarel vanasti ja elatakse nüüd? Perenaine Vilma Havik tõi välja oma veimevaka-riidekirstu, mis oli Kihnu kõrte, sokke,

kindaid ja vöösid täis. Kõik said veimevakaga tutvust teha ja Kihnu kõrte selga proovida, mis tekitas ka laste seas eluvust. Saime maitsta perenaise poolt kodus valmistatud leiba. Perenaine Vilma ütles, et kogu oma elu on ta ise leiba teinud. Endises Manija koolimajas, millest on tehtud kohalik muuseum/külakeskus, võõrustas meid saare elanik Mark Soosaar, kes tundis heameelt meiega kohtumisest. Tema tutvustas saarel kasvavaid ravimtaimi. Saar on taimede poolest väga liigirikas. Saime teada, et kohalik rahvas tarvitab toiduks koskla, kes on üks merelind, mune. Saarel on puid vähe ning meetri pikkused kosklate pesakastid pannakse kohalike elanike poolt postide otsa, kuhu linnud hea meelega pesitsema asuvad ja oma kosklatibud välja hauvad. Nagu traditsiooniks on saanud

ei puudunud ka matkamäng, kus kontrollpunktis tuli lahendada salakirju, tunda linde, puid, ravimtaimi ning pudelit loksutades kuulmise järgi ära arvata, millise loodusmaterjaliga on tegemist. Pimesi tuli läbida nõõrirada, mis samuti oli lastele päris põnev. Ei puudunud ka looduseteemaline viktoriin, mis näitas, et lapsed ei ole siiski loodusest võõrdunud.

Lõpuks toon ära ka mõne Pöial-Liisi rühma kodutütred armavuse. **Kendra:** Esimesel päeval õppisime juttuselgärnkonna ehk kõrte. Sain teada, et neid on looduses järele jäänud väga vähe ja nad pidid väga ilusasti laulma. **Marie:** laager oli väga lõbus ja huvitav. **Karolina:** Sõitsime praamiga

Manilaiule. Esimesel päeval käisime ühes talus, kus tädi rääkis Manilaiu kultuurist ja juttuselgärnkonnast. Järgmisel päeval käisime Mark Soosaare juures, kes rääkis meile Manilaiu ajaloo ja sain loodusest palju huvitavat teada. Viimasel päeval käisime tädi Vilma juures, kes näitas meile Kihnu kõrte ja lubas neid selga proovida. Ta pakkus omatehtud leiba ja õpetas Kihnu keelt. Ennem ma ei teadnud sellest saarest midagi. Nüüd ma tean, et Manilaiu elanikud söövad ka koskla mune, et 1 ruutmeetrilisel maa-lapil on seal 100 taimeliiki. Sain teada konnast keda kutsutakse juttuselgärnkonnaks e. kõrteks. Siin saarel on palju lambaid ja ämblike. Viimasel ööl avastasime, et meie telgis on ämblik. Me hakkasime karjuma ja hüppasime telgi ühest otsast teisele, et telk kukkus kokku, siis jooksime ruttu õue. Kuidagi

saime ka ämbliku telgist välja. Oli hästi tore laager ja sai ka palju nalja. **Hedly:** Läksime praamiga Manilaiule. Esimesel päeval käisime ühe tädi juures, kes rääkis meile Manilaiu kultuurist ja juttuselgärnkonnast. Teisel päeval käisime Mark Soosaare juures, seal saime kitsesid paitada ja neid süles hoida. Viimane päev oli kõige lahedam, siis käisime ühe vana tädi juures ta näitas meile rahvariide seelikuid ja saime süüa tema omatehtud leiba. **Anna:** Laager oli põnev, sain tundma palju uusi taimi, sain teadmisi kõrtest, kosklatest, saare loodusest ja kuulsin muid tarkusi. Käisime terve selle väikese saare läbi.

Tiina Türk
Pöial-Liisi rühma vanem

14. september 1954. a.

27. augustil k.a. avaldas aja-leht Postimees loo pealkirjaga: „Süüria: keemiärünna-kuu pärast Süüria ründamine oleks väära ja alusetu“, milles tsiteeriti Süüria välisministri Walid Mualllemi ütlust, et «maailmas pole ühtegi riiki, mis kasutaks massihävitusrelvi oma inimeste vastu». Jah, kui täht-tähelt ja sõna-sõnalt võtta, siis tänasel hetkel võid olla on see tinglikult nii, sest riik, kes seda kunagi tegi, on õnneks juba paarkümmend aastat vähemalt nime ja piiride poolest lakanud olemast. See riik oli Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit ehk lühidalt NSVL. Kaks aastat tagasi avaldas Oma Maa sama pealkirja all sellest kuriteost loo septembrikuu lehenumbri (nr 141). Kui täna räägitakse Süürias keemiarelva kasutamise tõttu hukkunud ligikaudu 1300 inimesest, siis NSVL-i tuumarelva eksperimendis hukkus või sai surmava doosi radiatsiooni 30 kuni 40 korda rohkem täies elujõus 33 – 34 aastaseid mehi, katselooma-

dest rääkimata. Süüria juhtumi puhul räägitakse inimsusevastasest kuriteost ja nõutakse süüdlaste karmi karistamist. Pole seni kuulnud, ega luge- nud, et keegi oleks ametlikult kunagi teinud sama eelmainitud NSV Liidu tuumarelva inimkatsetuse kohta. Ametlikult vaikitakse see siiani maha nii end NSVL-i õigusjärglaseks nimetava Vene Föderatsiooni kui NSVL-i II Maailmasõja aegsete liitlaste ja praeguste oponentide, NATO liitlaste, valitsuste poolt. Ometi on selle kuriteo kohta NSVL-i enda poolt püstitatud endisel Totski polügoonil Orenburgi oblastis memoriaaltahvel kirjaga: „1954. aasta septembris viidi polügooni territooriumil läbi vägede taktikalised õppused Nõukogude Liidu marssali G.K.Žukovi juhtimisel.“ Kõigil suurematel õppeväljakutel viiakse õppusi läbi praktiliselt lakkamatult, ent ainult ühe õppuse mälestuseks on paigaldatud memoriaaltahvel! Kas kuriteo jälgede segamiseks või kurjategija(-te) ülistami-

seks? Vastutusest rääkimata. Et mitte lehte koormata loo dubleerimisega, esitame siin vaid katkendi kahe aasta taguse loost ja viitame, et need, keda asi rohkem huvitab võib sellest lugeda Viktor Suvorovi (alias Vladimir Rezun) raamatust „Võidu vari“ 1. osa 24. peatükist. Siinkohal aga katkend: „Valus oli vaadata hullunud, pimestatud ja söestunud kodulooni, kohutav on meenutada juurtega maast väljakistud puid, kadunud kaunist tammesalu, mitut tuhaks muutunud küla, sõjatehnika haledaid jäänuiseid.“ Radiatsiooni tase oli polügoonil epitsentri lähedal nii kõrge, et dosimeetrid lakkasid töötamast. Samas ei rakendatud hiljem osavõtjatele mingeid arstlikke kontrollid ega ravi. Nad olid määratud surema, lihtsalt surema. Inimene oli nn „nõukogude võimule“ kõige kallim vara, sest ta ei maksnud poolt kopikatki! Eksperimendist osavõtjatelt võeti siiski vande all allkiri – kohustus vaikida toimumust 25

aastat. Küllap loodeti, et keegi nii kaua ei ela. Eksiti, siiski mõned elasid selle aja üle.“ Ja praegu on Venemaa koos stalinistliku-kommunistliku Hiina nn. „rahvavabariigiga“ asunud tegutsema ÜRO Julgeolekunõukogus Süüria valitsejate advokaatidena, et venitada aega ja teha nii vaidlustatavaks, kes ja kuidas Süürias ikka keemiarelva kasutas? Riigis vastutab kõige eest ikka see valitsus, kes on võimul ja nii kaua kuni on võimul. Vastutab ka selle eest, et selle valitsuse vastu on mässama hakatud, sest ükski mäss kellegi vastu ei teki põhjuseta. Stalinism on loomulikult teist meelt – süüdi on mitte süüdlased vaid rahvusvaheline imperialism (kuhu nad tegelikult ka ise peaksid kuuluma), kapitalism, sionism ja kui siis ka veel süüdlaste puudu tuleb, siis ka neli aasta-aega.

R.K.

IN MEMORIAM

Enn PAAP 26.09.1935 - 30.08.2013

Raske haiguse tagajärjel lakkas tuksumast aktiivse rahvuslase süda. Enn Paap sündis Kaitseliidu Tartumaa Maleva Alatskivi malevkonna pealiku peres. Tema elusihiks eestluse vaimu säilitamine ning edasiarendamine meie rahvale rasketel aastatel. Varasest noorusest alguse saanud spordimehe visadus ja sihikindlus saatis teda läbi elu. Ta tegi läbi erialased õpingud Kuremaa Loomakasvatustehnikumis, Eesti Põllumajanduse Akadeemias ning Tartu Riiklikus Ülikoolis.

Peale EPA lõpetamist suunati Enn tööle Järvamaale, kust siirdus hiljem Viljandimaale Viiratsi sovhoosi. Olles suurmajandi loomakasvatuse juht, jäi ta truuks rahvuslikele aadetele – ükski selle suurmajandi põhitootmisjuht ei olnud, erinevalt teistest majanditest, kompartei liige. Eesti Vabariigi taasiseseisvumisel sai Ennust Kaitseliidu Sakala Maleva taasastutaja ja aktiivne kaitsetöö organiseerija. 1997. a. autasustati teda esimeste hulgas KL Sakala Maleva ketiga rinnamärgiga. 2009. aastal aga märgiti tema teeneid Kaitseliidu Valgeristi III klassi teenetemärgiga. Lisaks oli Enn Paap Viiratsi valla volikogu esimees ning aega jagus tal ka spordile, kodutalu pidamisele ja paljudele muudele ettevõtmistele. Enn Paabuga oleme kaotanud truud rahvusaaslase ja sõbra. Mälestus temast jääb püsima meile ja järeltulevatele põlvetele paljudeks aastateks.

Kaitseliidu Sakala Malev
Viiratsi valla volikogu
Arvukad töö- ja õpingukaaslased

Uudiseid kaitseministeeriumist

36. nädalal viisid kaitseministeeriumi allasutused koos nelja ettevõttega läbi õppuse **Kratt 2013**, kus harjutati tsiviilressursside kasutuselevõtmist sõja ajal. Õppusel testisid riiki ja ettevõtteid koostööd olukorras, kus reservarmeega täienenud kaitseväge varustamiseks tuleb kasutusele võtta tsiviilressursid. Kaitseminister Urmas Reinsalu ütles sel puhul, et „Kaitseväge vajab riigi sõjaliseks kaitseks tsiviilsektori tuge. Sõjaolukorras suureneb kaitseväge koosseis reservväelaste arvel mitu korda ja nii suure armee varustamiseks tuleb appi võtta

lisaressursse.“ Kaitseministri sõnul saavad ettevõtted sõjaolukorras varustada kaitseväge toidu, kütuse, transpordi ja vajalike teenustega. Riigi kaitseks vajalikud tsiviilressurssid kaardistatakse rahuajal ja neile määratakse niinimetatud sundkoormised. See tagab riigile ülevaate, mida saab sõjaajal kasutusele võtta. Sarnane süsteem on aastakümneid kasutusel Soomes, kus erasektori osalus riigikaitse on pikaajalise praktika käigus kujunenud loomulikuks.

Tehnika remondi ning transpordi teemadel sel õppusel osaleva AS SEBE juhi Kuldar

Väärsi sõnul on Kratt 2013 hea näide riigi- ja erasektori sisulisest koostööst. „See on hea näide sellest, kus ettevõtte saab anda oma panuse riigi jaoks oluliste valdkondade arengusse ning seeläbi riigi paremasse toimimisse. Samasugust kompetentside ühiskasutamist tuleks Eestis rohkem rakendada,“ märkis Väärsi.

Ettevõtete tagasisidete ja õppusel saadud kogemusi võtab kaitseministeerium arvesse uue sundkoormise seaduse ja riigikaitse seaduse väljatöötamisel.

Õppuse Kratt 2013 korralda-

vad Kaitseressursside Ameti, kaitseväge, kaitseministeerium ja neli Eesti Kaitsetööstuse Liidu ettevõtet: transpordiettevõtte SEBE, DSV Transport ja CF&S Estonia ning Riigiresursside Keskus.

Samaaegselt õppusega Kratt 2013 viisid Kaitseväge ja Kaitseliit sellel nädalal lõpus läbi taktikalise kontrollõppuse Suur Vanker 2013, hinnates Kaitseväge ja Kaitseliidu valmisolekut. Mõlema õppuse eesmärgiks oli Kaitseväge ja Kaitseliidu sõjalise valmisoleku saavutamise hindamine ning vajadus saada teavet 2015. aastal toimuvaks suurõppuseks Siil.

2013. aasta märtsikuul kaitseministeeriumi poolt välja kuulutatud laste ja noorte loomemõistlusele „Minu tuleviku Eesti“ saadeti 968 tööd. Nende hulgas 698 joonistust, 237 kirjandit ja 33 videoklipi. Toid hinnati neljas vanuserühmas: 3–5aastased ja 6–9aastased joonistajad, 10–14aastased ja 15–19aastased videoklipi tegijad ja kirjandi kirjutajad. Žürii valis igast kategooriast välja parima, kokku kuus tööd:

- Vanema rühma (15–19a) parima kirjandi kirjutaja Liisanna Semilariski Miina Härma gümnaasiumist;
- Noorema rühma (10–14a) parima kirjandi kirjutaja Reti Jõerand Pärnu Kuninga tänava põhikoolist;
- Vanema rühma (15–19a) parima video tegi Mari-Liis Douglas Tallinna Inglise kolledžist;
- Noorema rühma (10–14a) parima video tegi Reio Siirendi Luunja keskkoolist;

- Vanema rühma (6–9a) parima pildi joonistas Margareta Jagomägi Gustav Adolfi gümnaasiumist;
- Noorema rühma (3–5a) parima pildi joonistas Karoliina Hermann Vormsi lasteaed-põhikoolist.
- Lisaks autasustati tugevas konkurentsiväljalastunud tööde autoreid:
- Vanema rühma kirjandi kirjutajatest Birgit Murumägi ja Elisa-Rael Tõnnov;
- Noorema rühma kirjutajatest Hermann Armulik, Alan Parik, Annika Prillop, Mattias Raid, Sonja Maria Roosson. Äramärkimist väärib ka Birgit Kaun, Laura Lehtme ja Elis-Anett Urbmets;
- Vanema rühma video tegijatest ühistöö autorid Maris Ukuhe, Eija Putrolainen, Anni Sandrak ja Elis Loik;
- Noorema rühma video tegijatest Markus Hausenberg;
- Vanema rühma joonistaja-

test Martin Alton, Karl Saamuel Hollman, Christofer Robin Leemet, Artur Ljutov, Rando Luup, Käti Saar, Erki Vander;

- Noorematest joonistajatest Laura Aru, Lenne Grünberg, Gertlik Kanarbik, Katarina Kõiveer, Lenna Mägi, Elisabet Openko, Anne Sui Saadjär, Andreas Sadam, Harto-Alari Tomson.

Ajakirja Hea Laps auhinna kirjandi eest pälvis Adeele Rei Valtu põhikoolist ning kaitseministeeriumi joonistuse eripreemia pälvis Fredi Härmson Emmaste põhikoolist. Žürii tunnustas ka õpetajaid, kelle õpilaste joonistused enim silma paistsid ning kellega on Emmaste põhikooli joonistamise õpetaja Eila Tõnison ja Vormsi lasteaed-põhikooli õpetaja Jana Kokk. Žüriisse kuulusid: Žürii esimees – kunstnik Anu Kalm, Kaitseväge Ühendatud Õppeasutuste ülema asetäitja kolo-

nel Martin Herem, ajakirjanik Madis Jürgen, Vanalinna Hariduskollegiumi eesti keele ja kirjanduse õpetaja Priit Kruus, Eesti Sõjamuuseumi muuseumipedagoog Kristina Madisson-Laht, režissöör ja produtsent Andzei Matsukevits, akadeemik Peeter Tulviste, lastekirjanik Leelo Tungal ja filoloog Lauri Vanamõlder. Kaitseminister Urmas Reinsalu andis autasustamisel kaitseministeeriumis.

Oma Maa toimetusel: oleks meeldiv ja asjalik, kui ka Sakala maleva noorteorganisatsioonide noortejuhtide poolt koostöös koolide õpetajatega õhutatakse õpilasi osalema taolistel võistlustel. Kindlasti on Viljandimaa koolides andekaid ja tublisid lapsi, kes suudaksid edukalt konkureerida eakaaslastega teistes maakondades.

Möödunud kuul Saaremaa haridustöötajatele saadetud tervituses kirjutab kaitseminister Urmas Reinsalu, et riigikaitseõpetus võiks jõuda igasse kooli. Kõik Eesti koolinoored peaksid saama valikainena õppida riigikaitset. „Riigikaitseõpetus on aine, mis sisaldab endas väärtuskasvatust ja hoiakuid ning annab noortele ka praktilisi teadmisi,“ kommenteeris kaitseminis-

ter Reinsalu ja lisas, et „riigi kaitsemine ei ole üksnes nende inimeste asi, kes teevad seda oma püsiva tööna tegevteenistuses kaitseväes, vaid on meie kõigi ühine ülesanne. Teil, armsad õpetajad, on riigikaitse erakordselt suur roll, sest teie annate noortele edasi teadmisi ja kujundate väärtushinnanguid, sealhulgas ka isamaa-armastust ja tahet oma isamaad kaitsta.“ Tervitus

saadeti Saaremaa haridustöötajate seminarile, kus esinesid kaitseministeeriumi kaitseplaneerimise asekancler Margus Pae, kes rääkis õpetajatele Eesti riigikaitse korraldusest ja tulevikuplaanidest, ning kaitseväeteenistuse osakonna nõunik Reelika Semjonov, kes rääkis lähemalt riigikaitse aluste õpetamisest. Iga-aastaselt seminaril osales ligi 300 haridustöötajat Saare maakonna

lasteaedadest ning koolidest. Seminari sissejuhatus on igal aastal pühendatud mõnele üldharivale teemale, milleks sel aastal valiti riigikaitse.

Oma Maa kommentaar: käesolevast õppeaastast on kuuldavasti ka Viljandi Riigigümnaasiumi õpilastel taas võimalus pea kaheaastase vaheaja järel õppida valikainena riigikaitse aluseid.

Kaitseliit kutsub“Rebaseretkele“

Kaitseliidu Sakala Malev kutsub kõiki huvilisi 13.oktoobril asetleidvale traditsioonilisele rännakule „Rebaseretk“. See sõjalis-sportlik matk on pühendatud kunagise Sakala maleva instruktori, vanemleitnant Alfons Rebase, mälestusele. Rännaku eesmärgiks on panna proovile osalejate füüsilised ja vaimsed võimed ning ka tutvustada KL Sakala malevat maakonna elanikele ja külalistele.

Rännak ei ole ainult Sakala maleva kaitseliitlastele, vaid sellest võivad osa võtta kõik soovijad. Rännaku õhkkond on alati olnud alati sõbralik ja sportlik. Rännakul osalejate vanus, auaste ja sugu ei ole olulised. Kaasa on võimalik teha kas võistlus- või vabakategoorias, neist esimeses on parematele ka auhinnad ning osalejatele kehtivad kaasaskantava varustuse ja relva kaalu nõuded. Vabakategoorias selliseid nõudeid ei ole. Rännakul on võimalik valida endale sobiv liikumistempe ja samuti on vabalt valitav koos liikuvate rühmade moodustamine. Rännaku pikkus on ligikaudu 30 kilomeetrit ja selle läbimiseks on aega seitse tundi.

Mõlemas kategoorias osalemiseks saab registreeruda 30.septembrini 2013.a. e-posti aadressil piret@naiskodukaitse.ee või telefonidel 717 9219, 5344 8907. Registreeruda saab veel ka võistuspäeva hommikul. Kogunemine 13.oktoobril kell 9.00 - 9.45 Sakala Maleva staabihoone juures. Start antakse kell 10.00.

Alfons Rebane oli üks tähelepanuväärsemaid eestlastest sõjamehi Teises maailmasõjas. Võideldes idarindel 1941.–1944. aastani tõusis ta auastmelt koloneliiks. Tema poolt juhitud pataljon pidas 1944.aastal Vaskovo küla juures peetud lahinguga kinni vastase võimsa pealetungi, mille eest teda autasustati esimese eestlasena Rüütliristiga. 1944. aasta sügisel taganes Alfons Rebane oma pataljoni võitlejatega Eestist välja ja siirdus läände. Sõja viimastel kuudel võitles ta Saksamaal Oppelni all, murdis korduvalt välja vaenlase piiramisrõngast ja tõi sealt viimaks välja ka oma üksuse staabi. Selle eest sai ta peaaegu sõja viimastel päevadel tollase Saksamaa kõrge autasu — Tammelehed Rüütliristi juurde.

Sakala maleva sünnipäevalised 2013.a. septembrikuus

Boris TAKK	88
Andrus KIIVIT	50
Angelika TOOM	40
Jane SÄRG	25
Taavi AAVASALU	25
Martin SUIGUSAAR	25

OMA MAA

Tellimisnumber 00911

Toimetus	KL Sakala Malev Peetrimõisa 71073 Viljandimaa
Väljaandja	Kaitseliidu Sakala Malev pealik mjr Kalle Köhler, lauatel 717 9201, faks 717 9200 Rein Kikas 5331 3274, e-mail: rein.kikas@mail.ee
Toimetajad	Tiina Ott 5855 5092, 717 9217 e-mail: tiina.ott@kaitseliit.ee